

Прикази

Миро Главуртић:

САТАНА

(„Просвета”, Београд, 1978, стр. 319)

Иако нема тачно указаних извора ни опште библиографије, ова Главуртићева књига о Сатани има вредност популарног „водича” кроз громорни и „овеисмејачки” АД демонологије, па и кроз подземље савременог сатанизма.

Оно што треба одмах похвалити — то је храброст аутора. Јер писати о Кнезу таме и његовим сарадницима никад није било безопасно. Поготово данас када истовремено и атеисти и теолози-рационалисти поричу постојање Сатане. Овај писац је, дакле, у опасности да буде јавно исмејан као „празноверни” истеривач „непостојећих” демона...

На први поглед може да зачуди сувише велики број „доклоника Сатане” међу песницима: Гете, Виктор Иго, Бајрон, Лермонтов, Бодлер, Кардучи, Јејтс... Међутим, то није толико чудно када се зна да је сујета и овоземаљска слава највећи мамац на удици Сатане, а песници, заборављајући од кога су добили дар поезије, лако се надимају и лете ношени вихором демонским... Па ипак, ми верујемо да се ти орловски духови лако вину и до Бога, макар на самрти...

Простор нам не дозвољава да потанко прикажемо све добре и лоше

стране ове студије. Она има две главне ознаке аматерства у теологији: нагли полет у небеса, затим брзи пад у најтамнију цунглу политике...

Најслабија тачка ове књиге је неоправдани страх од Сатане. Манихејско придавање превелике важности бившем архангелу Денници. Главуртић као да не чује главну поруку Новог Завета, умирујући Христов глас: „Видех Сатану како паде са неба као муња... Не бојте се, јер ја победих свет”... „И ево дајем вам власт да ступате на змије и скорпије”... „Ја сам са вама у све дане до свршетка света”...

Зато света Црква пева овакав тропар свима часно пострадалим за Христа:

Мученици Твоји, Господе,
у страдањима својим
венце примише нетрулеживе;
имајући крепост Твоју
мучитеље оборише,
савладаше и НЕМОЋНЕ
дрскости демона...

Аутор нам нуди овде своју вербалну графику — његови ликови су или демонски црни, или ангелски бели. Грех упроштавања је грех идеолога, а врлина теолога је у његовом дивљењу пред бескрајем Божијега трпења и пред неизрецивом тајном светотројичне Љубави према човеку који је, на жалост, биће *chiacosuro*. Од доласка Богочовека Исуса Христа на

овај свет, историја више није хаос, у њој расте број светих из поколења у поколење, Црква је неразориво Тело Онога који је рекао „Ја сам светлост свету“... „Ко једе моје Тело и пије моју Крв, има живот вечни“... Речено нам је да се не бојимо оних који убијају тело, јер долази васкрсење за живот вечни у лепоти Бога...

Човек може да верује у шта хоће, али све вере полажу испит у практичној примени својих догмата. Пракса треба да потврди теорију. Међутим, црно-бело приказивање историје, као овако претеривање, није тачно. Главна теза овог писца: зидарство је црно, а папство је бело — не може се доказати на плану историје. У то треба веровати...

Ако неко жели да се упозна са ставом Православне Цркве према слободном зидарству, нека прочита чланак једног православног американаца у „ВЕСНИКУ“ удружења православног свештенства СФРЈ од 1. јуна 1974. (број 599).

Хвала Богу што нам је откривена Антихристова тајна последњих времена: светске власти, као разнобојни апокалиптички коњи, долазе и пролазе, а Црква православна остаје као „Жена у пустињи“ до Другог Доласка Христа Бога. Знамо, јер „имамо Христов ум“, да су неистине и полу-истине многобројне, а сушта Истина само једна — Христос у Његовој Цркви православној. Истина побеђује љубављу, светом лепотом.

Све овоземаљске интернационале отимају се о земаљско царство, једина „небеска интернационала“ на планети Земљи — то су светитељи православни који се боре за Небеско царство у својој души и у души свога народа. Они нас уче кроз векове да је боље невин трпети гоњење са Христом, него насилнички царовати са Сатаном.

Знак истините Цркве Божије јесте поштовање слободе човека. Зато пра-

вославна јерархија никад није стварала инквизицију. Међутим, за Главуртића је паклена инквизиција XIII века само „брана... пред црним таласом магије“. (стр. 144).

Писац је правилно указао на везу између јереси и магије, али не види да је „црни талас“ вештичарства преплавио Запад почев од XI века, а то је, углавном, доба када је западно хришћанство отпало у јерес „филиоквизма“. Ватрени присталица инквизиције жали што су некадањи витезови „темплари постали банкари“, а шта да кажемо за ове данас?

Православна Црква у своме „хожденију по мукам“ води „политику“ Небескога Јерусалима, која се никад не мења. У својим односима са владарима овога света она има трпелив и прагматичан став уважавања на одстојању. И као што је старозаветни Израил ценио персијског цара Кира за његово добротинство, тако је и новозаветни Израил Божији високо оценио римског цара Константина за његову доброту према Цркви — и тако кроз векове, то је став према сваком човеку, без обзира којој нацији или организацији он припадао.

Наши непокајиви непријатељи су само демони и њихов Кнез Непоменик. А заведени људи — чак и сатанисти — могу се још покајати. Зато смо ми, православни, трпеливи и оптимисти, упркос очајном стању ствари на површини историје.

Судећи по овој књизи, стање душе њеног аутора је дубински очајно. Он не може да разуме немоћ молитава код западних егзорциста, јер не види где је права Црква, а пошто се бори са Њом и са својим пореклом, он као жестоки иконоборац напада Светињу својим (или туђим) недоказивим, тамним фантазијама. Тако је зидарство за њега „Зелена Хидра“, а Срби су, наводно, у служби те „Зелене Хидре“ и све то вешто ставља у уста умирућег патријарха цариградског Васили-

ја III (стр. 306). Тако Главуртић отворено брани покојну црно-жуту Монархију бечку, а блатом се баца на слободољубиву Србију православну... Закључак је јасан: Србе треба уништавати. И не само Србе, него све „херетике, расколнике“, по благослову неког „чудног свеца“ који се зове Грињон де Монфор (стр. 312)...

Ипак, од свих убица најодвратнији су они који убијају „у име Христа“ — „мислећи да Богу службу чине“...

Православна Црква, по нужности, трпељиво и трезвено гледа на одбранбени рат, јер у Новом Завету свети Јован Крститељ говори под којим условима и војници могу бити спасени. Али то није идеал. То је само „интертестаментално“ допуштење за лаике, чуваре реда. Новозаветни идеал је „не убиј!“ никад! — и њега морају да се држе барем монаси и свештеници православни.

Мати Црква од Истока учи смирењу и трезвеноумности: **ЈА сам КРИВ**

за сав неред и несклад у свету око мене, јер да сам **ЈА** бољи и делотворнији у светости, та моја доброта и светост зрачиле би из мене и ширило би се Царство Божије око мене. Међутим, слабићи увек налазе изговор да је неко други крив за зло у њима самима. Не виде да су највећи кривци ванљудска бића — демони. О томе јасно пише св. Павле у посланици Ефесцима (6: 12): јер наш рат није са људима, него „са духовима злобе испод неба“.

И тако наш Главуртић „има ревност, али не по разуму“, јер проповедајући Бога „срибе и мржње“ (стр. 310), и одобравајући инквизиторско убијање, он неосетно тоне у мржњу **палог архангела**, који је „човекоубица од почетка“

Полуистина је опаснија од голе лаж, јер може да заведе лаковерне и неупућене.

Е. Д.